

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA FUTBOLGA QIZIQISH UYG'OTISH USULLARI

Fazliddinov Farhod Savrievich

Buxoro davlat universitetining Pedagogika instituti Pedagogik ta'lim fakulteti
«Jismoniy madaniyat nazariyasi va uslubiyoti» kafedrasida dotsenti

***Annotatsiya.** Zamonaviy maktabgacha yoshdagi bolaning har tomonlama rivojlanishida jismoniy tarbiya katta rol o'ynaydi. Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda futbolga qiziqish uyg'otish usullari haqida gapiriladi.*

***Kalit so'zlar:** maktabgacha ta'lim, jismoniy tarbiya, rivojlanish, futbol, to'p, mashg'ulot*

***Аннотация.** Физическое воспитание играет большую роль во всестороннем развитии современного дошкольника. В этой статье рассказывается о том, как заинтересовать дошкольников футболом.*

***Ключевые слова:** дошкольное образование, физическое воспитание, развитие, футбол, мяч, тренировка.*

***Annotation.** Physical education plays an important role in the comprehensive development of the modern preschooler. This article talks about how to get preschoolers interested in football.*

***Key words:** preschool education, physical education, development, football, ball, training.*

Maktabgacha yosh – bu salomatlik, jismoniy rivojlanish poydevori qo'yiladigan, harakat qobiliyatlari shakllanadigan, jismoniy fazilatlarni tarbiyalash, sog'lom turmush tarzi asoslarini shakllantirish uchun poydevor yaratiladigan yoshdir. Bolalar organizmi mashg'ulotlar uchun katta imkoniyatlarga ega va bu maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar uchun mavjud bo'lgan sport elementlarini jismoniy tarbiya tizimiga kiritish imkonini beradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya bo'yicha ishlarning tashkiliy shakllari quyidagilardan iborat: jismoniy ta'lim; kundalik rejimda jismoniy tarbiya va sog'lomlashtirish ishlari (ertalabki mashqlar, ochiq va sport

o'yinlari, jismoniy tarbiya daqiqalari, jismoniy mashqlar bilan birgalikda temperatsiya mashg'ulotlari); faol dam olish (sport tadbirlari, sport bayramlari, salomatlik kunlari, piyoda sayohatlar); bolalarning mustaqil motorli faoliyati; oilaviy ish.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning mustaqil motorli faoliyati o'qituvchining nazorati ostida davom etadi. Jismoniy mashqlar mazmuni va davomiyligi bolalarning o'zlari tomonidan belgilanadi. Ushbu faoliyatning tabiati maktabgacha yoshdagi bolalarning individual ma'lumotlariga, tayyorgarligiga, imkoniyatlariga va qiziqishlariga bog'liq. Jismoniy tarbiya muammolarini muvaffaqiyatli hal qilish faqat maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning o'zaro bog'liq ishida bolalarga individual yondashuvni amalga oshirish orqali mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun futbolni eng maqbul sport o'yini deb bildik.

Futbol eng ommabop sport turlaridan biri va buning yaxshi sababi bor. Ko'pgina ota-onalar o'z farzandlari uchun biror bir sport turini tanlashda bir necha sabablarga ko'ra futbolga ustunlik berishadi:

- masalan, jang san'ati, xokkey yoki boshqa sport turlari bilan solishtirganda xavfsizroq;
- bolaning jismoniy va aqliy rivojlanishi uchun foydali;
- stressdan xalos bo'lishga yordam beradi;
- balog'at yoshida zarur bo'lgan ko'nikma va fazilatlarni egallashga imkon beradi.

Bolalar uchun futbol - bu murakkab yo'nalish, lekin u harakatchan va juda qiziqarli sport turidir. O'yin ko'rinishidagi faoliyat ko'p tomonlama mashg'ulotlar uchun eng yaxshi variantdir.

Futbol – bu aynan sport o'yini hisoblanadi. Dinamizm, emotsionallik, futboldagi turli vaziyatlardagi turli harakatlar kattaroq maktabgacha yoshdagi bolalarni o'ziga jalb qiladi, unga qiziqish va ishtiyoqni shakllantiradi.

Futbol to'p o'yini. To'p bilan o'yinlar va mashg'ulotlarda maktabgacha yoshdagi bolalar asosiy harakatlarning ko'nikmalarini yaxshilaydi. Barcha

harakatlar doimiy o'zgaruvchan muhitda amalga oshiriladi. Va bu katta maktabgacha yoshdagi bolalarda o'yin shartlariga qarab mustaqil ravishda qo'llash qobiliyatini shakllantirishdir. Bolalar hali ham aniq harakatlar uchun zaif rivojlangan qobiliyatga ega bo'lganligi sababli, to'p bilan har qanday harakatlar bu sifatning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

To'p bilan mashg'ulotlar va o'yinlar, to'g'ri tashkil etish va o'tkazish usullari bolaning jismoniy rivojlanishi va ishlashiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Turli xil sport mashqlari bolalarning mushak tizimiga har tomonlama ta'sir ko'rsatishga, ularning suyak apparatlarini mustahkamlashga, nafas olish va yurak-qon tomir tizimlarini rivojlantirishga, metabolizmni tartibga solishga, uning funktsional ta'sirini kuchaytirishga imkon beradi. O'yinlar va o'yin mashqlari orqali bolalar nafaqat harakatlarini, balki turli sharoitlarda, turli o'yin vaziyatlarida his-tuyg'ularini ham nazorat qilishni o'rganadilar.

Futbol jamoaviy o'yin bo'lib, jamoaviy xarakterdagi o'yinlarda ko'pincha bolalar o'rtasida nizolar va nizolar paydo bo'ladi, bolalar ham o'yin davomida ularni hal qilishni o'rganadilar.

Bizning fikrimizcha, maktabgacha yoshdagi bolalarni futbol o'ynashga o'rgatish uch bosqichga bo'linishi kerak: tayyorgarlik, asosiy va yakuniy.

Tayyorgarlik bosqichida asosiy vazifalar quyidagilardir:

- ✓ umumiy jismoniy tayyorgarlikni oshirish;
- ✓ umumiy chidamlilikni oshirish;
- ✓ yugurish texnikasini takomillashtirish;
- ✓ salomatlik holatini va birinchi navbatda yurak-qon tomir tizimi va nafas olish organlari faoliyatini yaxshilash.

Yuqorida aytilganlarga asoslanib, shuningdek, bir qator adabiy manbalarni tahlil qilgandan so'ng, biz asosiy vazifani qo'ydik. Maktabgacha yoshdagi bolalarni futbolga o'rgatishning vazifasi bolaning individual yosh xususiyatlarini hisobga olish, jismoniy va aqliy kuch talab qiladigan vazifalarni bajarish jarayonida sifat va qobiliyatlarni maqsadli rivojlantirish va takomillashtirishdan iborat.

Bolalarning kundalik hayotdagi harakat faoliyatini to'g'ri tashkil etish bolaning sog'lom jismoniy holati va kun davomidagi psixikasi uchun zarur harakat rejimini bajarilishini ta'minlaydi. Bir tomondan muayyan aqliy kuchni va ikkinchi tomondan aktiv dam olishni talab qiluvchi turli xarakterdagi bolalar faoliyatini maqsadga muvofiq almashtirib turish nerv tizimi charchashining oldini olishni, bolada xushchaqchaq kayfiyat va organizmning optimal ish qobiliyatini saqlab turishni ko'zda tutadi.

Shunday qilib, maktabgacha ta'limda futbol sport o'yini katta tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lib, undan doimiy foydalanish bolaning sensomotorikasini yaxshilaydi va bolaning to'liq rivojlanishini ta'minlaydi, bu birinchi navbatda yugurish, sakrash va muvofiqlashtirishni o'z ichiga oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ф.С. Фазлиддинов ВИДЫ СОРЕВНОВАТЕЛЬНЫХ НАГРУЗОК В ФУТБОЛЕ- Web of Scientist: International Scientific Research..., 2022
2. FS Fazliddinov PSYCHOLOGICAL TRAINING OF ATHLETES- E-Conference Globe, 2021
3. Ф.С. Фазлиддинов ОСОБЕННОСТИ МОЛОДЕЖНОЙ ПОЛИТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН- Научный редактор, 2021
4. DZ Safarov, BX Xamroev, MM Mavlonov. Ispolzovanie pedagogicheskix texnologiy v protsesse obucheniya gimnastike - Voprosy nauki i obrazovaniya № 14 (139), 2021
5. Xamroyev B. X, Safarov D. Z. BELBOG 'LI KURASHCHINING FUNKSIONAL QOBILİYATI OSHIRISH YO'LLARI. «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601 // Volume: 1, ISSUE: 6
6. Xamroyev Behruz Xalimovich. DEVELOPING STUDENT'S READINESS TO USE ADAPTIVE PHYSICAL CULTURE. International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences. Vol. 11 | No. 2 | February 2022
7. Xamroyev Behruz Xalimovich Talabalarining adaptiv jismoniy madaniyat vositalaridan foydalanish tayyorgarligini rivojlantirish."Boshlang'ich va maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini oshirish muammolari: innovatsiya, raqamli texnologiyalar va xalqaro tajribalar". 13.05.2022
8. Sabirova Nasiba Rasulovna. THE MECHANISM OF IMPROVING THE PRIMARY TRAINING METHODS OF BASKETBALL SPORTS, TRAINING SKILLED BASKETBALL PLAYERS. Web of Scientist: International Scientific Research Journal . DOI: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/YMRTM> Published: Feb 28, 2022

9. SN Rasulovna. TOOLS FOR DEVELOPING SPECIAL PHYSICAL TRAINING AND PHYSICAL QUALITIES IN SPORTS GAMES. E-Conference Globe, 2021
10. SN Rasulovna - Web of Scientist: International Scientific Research ..., 2021. STAGES OF MODELING AND AGE INDICATORS IN THE OPTIMIZATION OF THE PROCESS OF SPORTS ACTIVITIES
11. The Importance of Three-Stage Model in Developing the Functional Status of Athletes. SN Rasulovna - International Journal on Economics, Finance and ..., 2021
12. Rasulovna S. N. THE MECHANISM OF IMPROVING THE PRIMARY TRAINING METHODS OF BASKETBALL SPORTS, TRAINING SKILLED BASKETBALL PLAYERS //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 02. – С. 1085-1091.
13. Abdullaev M. J. Fizkulturno-ozdorovitelnye podkhody v protsesse fizicheskogo vospitaniya studentov vuzov // Sistema menedjmenta kachestva v vuze: zdorove, obrazovannost, konkurentosposobnost. Sb. nauch. tr. VII Mejdunar. nauch.-practice. konf. - 2018. - S. 10-14.
14. Abdullaev M. J. O nekotoryx osobennostyax kinematiki metaniya diska s mesta // Sistema menedjmenta kachestva v vuze: zdorove, obrazovannost, konkurentosposobnost. Sb. nauch. tr. VII Mejdunar. nauch.-practice. konf. - 2018. - S. 7-10.
15. Abdullaev M. J. Characteristics, forms and methods of extracurricular activities with athletes of different ages // European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. - 2020. - Т. 8. - №. 11.
16. Национальные переживания, связанные с ходом спортивной борьбы НМ Мухитдинова, МЗ Джураева Вестник интегративной психологии, 49-50
17. Healthy lifestyle in perfect generation's upbringing МЗ Джураева Scientific researches for development future, 75-77
18. Charakteristika emotsionalno-volevoy gotovnosti lichnosti k sportivnoy deyatelnosti.